

Tanssiurheiluseura- ja kouluyhteistyö

Tanssi on superharrastus, joka liikuttaa ja tukee oppimista. Tanssiurheiluseurojen ohjaamat ja koordinoimat tanssiliikunnan iltapäiväkerhoryhmät onkin kouluilla otettu mieluusti vastaan. Päiväkerhotoiminnan kautta myös seurat ovat saaneet tanssiharrastajia mukaan myös omaan toimintaansa.

Tanssiurheiluliitto on koonnut joitakin kokemuksesta esiin nousseita periaatteita ja vinkkejä, jotka voivat rohkaista ja auttaa seuroja käynnistämään kouluyhteistyötä omilla paikkakunnillaan. Perusajatuksena on vanhan kansa viisaus: ”Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty”.

Rohkeasti mukaan!

Lisätietoja saa liiton seurakehittäjä Katriina Lahdelta

p. 050 595 5358

katriina.lahti54@gmail.com

Tanssiurheiluseura- ja kouluyhteistyö pähkinäkuoressa

- ❖ Suunnittelun pohjaksi arviointi ja analyysi **paikkakunnan olosuhteista**, kehitysnäkymistä, kouluverkostosta, oppilasmääristä sekä seuran omia tiloja lähellä olevista kouluista. Millaista päiväkerhotoimintaa kouluilla on ja mitä voisi olla. Päätetään, mitkä luokat/rinnakkaisluokat mukaan halutaan.
- ❖ Arviointi **oman seuran edellytyksistä** ja mahdollisuuksista toteuttaa päiväkerhotoimintaa. Millaiset **resurssit** (ja vararesurssit) seuralla on tai seura voi järjestää ko. toimintaan. Onko haasteita, jotka täytyy ratkaista.
- ❖ Selvitysten ja analyysien pohjalta päätetään konkreettisista **tavoitteista** ja miten onnistumista **mitataan**.
- ❖ Kun tavoitteet ja määränpää tiedetään, tehdään yksityiskohtainen **suunnitelma ja yhteistyön toteuttamisen kuvaus**, jossa hanke etenee toiminto toiminnolta suunnitellulla aikajanalla. Prosessikuvaus tuo esille, mitä asioita milloinkin on oltava valmiina mm. tiedottamisen ja viestinnän näkökulmasta ja miten mahdollisiin **riskitekijöihin** voidaan varautua. Työ on hyvä tehdä (ohjaus)ryhmässä, jossa asiaa katsotaan monesta näkökulmasta.
- ❖ Varsinaisen käytännön järjestämisen, ”kokoon juoksun” ja valvonnan hoitaa nimetty **vastuuhenkilö**. Hän voi olla myös sama, joka **ohjaa päiväkerhoryhmät**, ja suunnittelee näiden sisällöt ja toteutuksen.
- ❖ Vastuuhenkilö on **yhteydessä koulutoimen johtoon** tai suoraan kouluihin, riippuen siitä, mikä paikkakunnan käytäntö on. Päiväkerhotoiminta otetaan kouluissa mieluusti vastaan, kunhan se on tehty kouluille ja opettajille mahdollisimman helpoksi ja vaivattomaksi. Koulujen kanssa sovitaan tiedotus- ja käytännön järjestelyt ja **toiminta käynnistyy**.
- ❖ **Ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti**. Ryhmä seuraa, arvioi ja tekee tarvittaessa korjaavia toimenpiteitä sekä on hankkeen vastuuhenkilön ja ohjaajan tukena ja sparraajana. Varmistaa myös, että toiminnan kehittämisen tueksi kerätään palautetta.
- ❖ Toiminta hioutuu, kehittyy ja **jatkuu vuodesta toiseen**. Seura ja koulu muodostavat **kumppanuuden**, joka poikii monenlaista yhteistyötä.
- ❖ Tarvittaessa hankkeelle voi hakea esim. **Opetus- ja kulttuuriministeriön seuratukea**, joka on haettavissa joulukuussa.

Kouluyhteistyön rakentamisen periaatteita

Kouluyhteistyö tarvitsee selkeän **tavoitteen ja vahvan strategisen suunnitelman** siitä, millä konkreettisilla toimilla, edellytyksillä ja resursseilla tavoite saavutetaan sekä millä aikataululla edetään. Hankkeen **taloussuunnittelu** on oleellinen osa kokonaissuunnittelua. Kun yhteistoiminta on hiottu parhaiksi mahdollisiksi käytännöiksi, prosessi toimii esim. uusien eka-/tokaluokkalaisten kanssa vuodesta toiseen. Seurat, jotka ovat onnistuneet kouluyhteistyössään ja jäsenhankinnassaan kertovat, että onnistuminen on vaatinut hyvää suunnittelua ja etukäteistyötä sekä pitkäjänteistä sitoutumista projektiin.

Suunnitelman pohjana on realistinen **alueen ja pakkakunnan toimintaympäristön selvitys**, millaisia suunnitelmia, kehitysnäkymiä ja mahdollisuuksia kunnalla/kaupungilla on liittyen kouluyhteistyöhön. Analyysin pohjalta arvioidaan **seuran omia edellytyksiä**, taloudellisia ja toiminnallisia resursseja sekä mahdollisia kehittämistarpeita vastata kouluyhteistyöhön liittyviin toiveisiin, tarpeisiin, mahdollisuuksiin ja haasteisiin. Tietojen analysoinnin, päätelmien ja päätösten jälkeen seura tekee konkreettisen lyhyen ja pitkän aikavälin suunnitelman käytännön toteutuksesta.

Jotta **toiminnan vaikuttavuutta** voidaan arvioida, seurata ja mitata, toiminnalle asetetaan **tavoitteet ja mittarit**. Toiminnan ja talouden suunnitelman, strategian ja prosessikuvauksen tekeminen on tärkeä siitäkin syystä, että samalla tulee huomioon otetuksi mahdolliset **riskitekijät ja näille varautumissuunnitelmat**. Tämä kaikki voi tuntua työläältä, mutta kokemusten mukaan hyvä etukäteissuunnittelu ja asioihin varautuminen ovat tuloksellisen toiminnan edellytyksiä. Tuloksia ei välttämättä saada välittömästi, mutta pitkällä aikavälillä kyllä.

Hankkeen käynnistyttyä toiminnan etenemistä ja vaikuttavuutta sekä talousmittareita **seurataan ja arvioidaan** säännöllisesti. Tarvittaessa tehdään ripeästi ja rohkeasti korjaavat toimenpiteet, jotta hanke etenee kokonaistavoitteen mukaisesti.

Resurssointiin kannattaa satsata. Parhaiten on onnistuttu, kun toimintaa johtaa ja kehittää **työryhmä**, joka voi olla esim. ohjaustyöryhmän nimellä. Siinä on mukana aktiivisia, kiinnostuneita ja toiminnassa mukana olevia henkilöitä. Työryhmään voi hyvin kutsua mukaan myös koulutoimen sekä

vanhempien/huoltajien edustajia. Moninäkökulmaisella kokoonpanolla tulee parhaiten huomioon otetuksi mahdolliset esteet, hidasteet ja em. riskitekijät.

Kokemuksen mukaan hanke tarvitsee nimetyn vastuuhenkilön, **hankekoordinaattorin**, joka hoitaa käytännön tasolla asiat siten, että kouluyhteistyö toteutuu. Hän huolehtii mm. yhteydenotoista, esittelyistä, viestinnästä, markkinoinnista ja käytännön järjestelyistä. Varsinaiseen ohjaustyöhön varataan (tarvittaessa koulutetaan) **ammattitaitoinen ohjaaja**, jonka on mahdollista hoitaa ohjaus koulun ehdoilla. Hankekoordinaattori ja ryhmien ohjaaja voi olla samakin henkilö. Kullannarvoiseksi asiaksi on nähty, että ohjaajalla on karismaa ja kykyä saada lapset mukaan myöhemmin myös seuran omiin ryhmiin. Mikäli ohjaajia on vain yksi, on viisasta varmistaa hänelle vararesurssi. Suurimpia haasteita kouluyhteistyössä on ollut yllättäen esiin tullut resurssipula, joka pahimmillaan voi jopa kaataa hyvin käynnistyneen hankkeen.

Kouluissa tapahtuvan ohjaustoiminnan periaatteena on seurajohdon hyväksymä ja valvoma ohjauksen ja valmennuksen sisältöä sekä toteutusta koskeva ohjeistus. Siinä ovat mukana seuran eettiset, toiminnalliset ja vuorovaikutukselliset periaatteet, joita ohjauksessa ja valmennuksessa yleisesti noudatetaan ja joihin sitoudutaan.

Lasten ja junioreiden innostumisen ja sitoutumisen edellytyksenä on kohderyhmälle sopiva ja mieluinen **ryhmäohjauksen sisältö** sekä sen **käytännön toteutus**. Hyvänä mallina on pidetty ohjelmaa, jossa yhdistyvät yhteisöllisyyttä lisäävä leikkimielinen toiminta (pelit, leikit, kilpailut) ja tanssillinen liikunta. Ammattitaitoiset ohjaajat osaavat rakentaa ohjelman, joka etenee sujuvasti ja tarjoaa yhtä lailla helppoja osioita ja onnistumisen kokemuksia sekä haastavuutta ja sopivaa vaikeusastetta eri tasoille ja eri kehitysvaiheissa oleville ryhmäläisille.

Ohjaajalla on hyvä olla ”takataskussa” seuran **harrastajan/urheilijan polun kuvaus** niille ryhmäläisille, jotka ovat päiväkerhotoiminnan jälkeen potentiaalisia tulemaan mukaan seuran omiin tanssiharrastusryhmiin. Kouluyhteistyön markkinointimateriaali ja harrastajan/urheilijan polun kuvaus ovat tärkeitä dokumentteja myös mm. vanhempainilloissa ja muussa ulkoisessa tiedottamisessa.

Kun lapset innostuvat tanssiliikunnasta iltapäiväkerhoissa, heitä voidaan suunnitelmallisesti (palvelumuotoilun periaattein) ohjata seuran omiin ryhmiin. Nivelvaihe **iltapäiväkerhoista seuran omaan ryhmätoimintaan** on suunniteltava huolellisesti. Yrityselämästä ja sen palveluprosesseista tuttu **palvelumuotoilu** sopii hyvin työkaluksi myös urheiluseuroihin. Kun tässä onnistutaan, se tarjoaa mahtavan kilpailuedun muiden - jopa eri lajiliittojenkin - seurojen suhteen. Palvelumuotoilun ideana on selvittää seikkaperäisesti asiakkaan toiveet ja tarpeet. Yksi palvelumuotoilun periaate on, että asiakkaat

itse ovat myös mukana suunnittelemassa palvelupolkua. Harrastajien toiveiden ja tarpeiden pohjalta luodaan palvelu niin helpoksi ja asiakasystävälliseksi kuin mahdollista. Tämä koskee nettisivuja, tiedon saantia harrastusmahdollisuuksista ja niihin liittyvistä käytännön seikoista, yhteydenoton helppoutta, maksukäytäntöjä, saavutettavuutta jne. Kouluyhteistyössä tämä voisi tarkoittaa mm. sitä, että harrastuksen aloittaminen tehdään matalalla kynnyksellä kaikille osanottajille helpoksi ja joustavaksi, niin lapsille ja junioreille itselleen kuin heidän vanhemmilleen. Auttaisiko vielä se, että olisi mahdollisuus tulla ryhmiin kaverin kanssa? Tai sallittaisiin seuran tiloissa syödä välipalaa ja tehdä läksyjä.

Kun toiminta on käynnistynyt, toiminnan kehittämistä tukee **säännöllisen palautteen kerääminen** koululta, ryhmiin osallistuneilta ja lasten vanhemmilta. On hyvin tärkeää, että palautteesta saatu tieto ja mahdolliset kehittämistoimet saadaan myös vastaajien tietoon.

Markkinointia, viestintää ja yleistä tunnettuutta edistää, jos seura kertoo kouluyhteistyöstään varsinaisen kohderyhmänsä lisäksi myös omilla nettisivuillaan ja somekampanjoissaan. Paikalliset, samoin kuin alueelliset ja valtakunnallisetkin julkaisut ovat kiinnostuneita seuroista, jotka toiminnallaan edistävät lasten ja nuorten hyvinvointia. Hyvät ja vireät suhteet lehdistöön (ja radioonkin) on seuralle kunnan arvoisia.

Kouluyhteistyön viestinnässä on seuran pystyttävä uskottavasti kertomaan, mitä arvoa se kohderyhmälleen tuottaa. Mikä on konkreettinen hyöty, mitä koululaiset (ja heidän vanhempansa) saavat, jos lähtevät mukaan seuran toimintaan. Tässä tarinat, kokemukset ja videot toimivat hyvin.

Kouluissa ja vanhempainilloissa jaettavan esitteen sisältö ja viesti ovat tärkeitä ja ne on harkittava tarkkaan. Olisi hyvä, että jotkut kohderyhmään kuuluvat lukisivat sisällön ennakkoon. Joskus markkinointiviestintä on tehty niin tarkasti seuratoimijan silmälasien läpi, ettei se välttämättä tavoita kohderyhmän informaatiotarpeita. Tiedote on myös tärkeää päivittää säännöllisesti. Milloinkaan ei viestitä liikaa. Mitä useammin ja eri kanavista viestiä tuodaan, sen parempi.

Jäljempänä puhutaan hankesuunnitelman prosessikuvauksesta, jossa tulee esille tarve **viestinnän ja markkinoinnin suunnittelulle**. Kuvauksesta näkee konkreettisesti, missä vaiheessa ja kenelle mikäkin tiedosto ja viestintäalusta tarvitaan. Oleellista on, että viesti on aina oikeaa, innostavaa, myönteistä ja selkeää. Keskeinen perusviesti voi olla, että tanssi sopii kaikille, sillä on paljon myönteisiä vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin, tanssi on vanhin itseilmaisun muoto ja harrastuksen aloittamisen kynnys on matala. Tanssi voi olla myös koko perheen yhteinen harrastus. Kouluyhteistyöhön tarkoitettu viestintämateriaali vahvistaa seuran imagoa, brändiä, tunnettuutta sekä menestys- ja markkinointistrategiaa parhaiten, kun se on yhtenevää seuran muun viestintämateriaalin ja ulkoasun suhteen sekä noudattaa seuran viestintästrategian ohjeistusta.

”Tanssi on aivojen superharrastus. Se liikuttaa ja tukee oppimista”

Markkinointi- ja viestintäsältöjä luodessa on hyvä ottaa mukaan tai vähintäänkin tiedostaa ***tanssin ja tanssiliikunnan terveys-, oppimis- ja kasvatukselliset vaikutukset***. (ks. lähdeluettelo).

Kuten musiikilla, myös tanssilla on todettu olevan yhteys kielelliseen oppimiseen ja se voi vaikuttaa myönteisesti mm. keskittymiskykyyn luokahuoneessa. Tanssin on todettu tukevan lapsen motorista kehittymistä ja kouluvalmiutta ja sillä on positiivinen vaikutus muistiin ja oppimiskykyyn läpi elämän. Tanssi tekee hyvää aivoille, kehittää tasapainoa ja tarkkaavaisuutta. Tanssin ja tanssiterapia on todettu vähentävän ahdistusta ja masennusta myös lapsilla ja nuorilla.

Harrastamisella ja ryhmään kuulumisella on merkittävä vaikutus lapsen ja nuoren oppimiselle ja koulumenestykselle, sosiaaliselle kehitymiselle ja vuorovaikutukselle, ryhmässä toimimiselle sekä itsetunnolle. Myös kehonkuva kohenee. Askelkuvien opettelu parantaa koordinaatiokykyä, tasapainoa ja antaa samalla kognitiivista haastetta. Musiikilla ja tanssilla on myönteinen vaikutus muistiin, kielelliseen oppimis- ja keskittymiskykyyn, motoriseen kehitykseen ja kouluvalmiuteen. Tanssin on havaittu kehittävän itsetuntoa, sosiaalisia taitoja, kognitiivisia toimintoja sekä psykososiaalista sopeutumista. Vanhemmissa ikäryhmissä tanssiharrastuksella on ollut myönteistä vaikutusta yleiseen toimintakykyyn, muistiterveyteen ja sen on todettu lieventävän myös masennuksen oireita. Liikunta vaikuttaa keskittymiskykyyn sekä muistiin ja ehkäisee muistisairauksia. Musiikki vähentää stressihormonien määrää, joten se on hyvä stressilääke.

Näkökulmia kouluyhteistyön käytännön toteutukseen

A. Toimintaympäristöanalyysi

Toimintaympäristöä analysoimalla, seura valitsee koulun tai useampia kouluja. Ratkaisevia tekijöitä ovat alueen väestökehitys, palvelut, (liikunta)toimijat ja heidän lapsi- ja juniorityö, liikenne- ja kulkuyhteydet. Erityisen tärkeää on selvittää, kuinka paljon ja millaista iltapäiväkerhotoimintaa kunnassa on tarjolla sekä missä kouluissa on tilaa ja mahdollisuuksia tanssiliikunnalle.

- ❖ Seura voi valita esim. koulun, joka on **lähellä omaa tanssisalia**. Etuna on, että jatkossa lapset on helppo ohjata kouluryhmien ja iltapäiväkerhotoiminnan jälkeen seuran omiin ryhmiin ja toimintaan.
Mikäli seuran omat tanssisalit ovat kaukana koulusta ja lapsen luonnollisesta asuinympäristöstä, hyvä vaihtoehto on varata iltaryhmille ko. koulun tai jonkun muun, koulun lähellä toimivan organisaation tiloja. Tärkeää on, että toiminta ja siihen liittyvät järjestelyt ovat mahdollisimman vaivattomat myös vanhemmille. Kuljetuksia ei välttämättä tarvita, kun harrastus on lähellä lapsen omaa kotia ja elinpiiriä.
- ❖ Valitaan alueen kehitykseenkin liittyvät **ikäryhmät/luokat**, jotka halutaan mukaan. Jos seura keskittää toimintansa esim. ala-asteen 1 – 2. luokkiin, samoilla järjestelyillä ja viestintäohjelmalla prosessia on helppo pyörittää vuodesta toiseen. Joissakin kouluissa on näiden luokkien rinnakkaisluokkia, jolloin ryhmäkokoakin on mahdollista kasvattaa tai rakentaa rinnakkaisryhmiä. Kun opettajat sekä koulujen käytännöt tulevat tutuiksi ja vuorovaikutus on luontevaa, yhteistyötä voidaan tehdä ja kehittää monessa muodossa. Esim. joihinkin vanhempainiltoihin voidaan ottaa pysyvä käytäntö, että seuran edustajat ovat mukana esittelemässä toimintaansa. **Mitä nuorempana** lapset saadaan mukaan tanssiseuratoimintaan, sitä pidempi yhteistyö ja harrastamisen/urheilun polku on mahdollista saavuttaa. Ja **mitä suurempi** harrastajaryhmä on, sitä varmemmin sieltä erottuvat lapset, joiden tanssi/urheiluharrastus jatkuu pitkään. Suurissa ryhmissä lapset myös **viihtyvät** paremmin.

- ❖ **Kokemuksista ja hyvistä käytännöistä** voi hyvin keskustella alueen liikuntajärjestön sekä muiden lajiliittojen seurojen kanssa, jotka jo toteuttavat koulujen päiväkerhotoimintaa ja/tai joilla on paljon lapsia ja junioreita omassa seuratoiminnassaan.
- ❖ On hyvä tarkistaa liikuntajärjestöltä myös, onko alueella jo olemassa tai onko tulossa (mahdollisesti kouluyhteistyötä koskevia) **lasten tai junioreiden hankkeita, joihin seura voisi lähteä mukaan.**

Tällä hetkellä (vuonna 2021) toimii mm. Opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämä ja kuntien hallinnoima Harrastamisen Suomen malli, jonka päätavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen. Hankkeen tarkoituksena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa maksuton harrastus koulupäivän yhteyteen. Ensimmäisen vaiheen kohderyhmänä on 1. – 9. vuosiluokkien sekä lisäopetuksen oppilaat. Tästä on hyvä tiedustella lisää alueen liikuntajärjestöltä. Samalla voi tiedustella muita ko. alueen hankkeita.

B. Seuran oman toiminnan ja resurssien arviointi

Toimintaympäristöanalyysiin ja alueen tarpeisiin sekä olosuhteisiin peilaten selvitetään, millaiset ovat seuran omat edellytykset, mahdollisuudet ja valmiudet koulutoiminnan yhteistyöhön myös pitkällä tähtäimellä.

- ❖ Varmistetaan, että jos seuralla on kirjattu seuralle ominainen ja seuran periaatteita noudattava **ohjauksen ja valmennuksen sisältöohjelma**, sen periaatteet tukevat myös kouluyhteistyöhön liittyvää ohjausta ja sen toteutusta.
- ❖ Varmistetaan kouluyhteistyöhön tarvittavat resurssit sekä vararesurssit. Tämä onkin ehkä hankkeen onnistumiselle tärkeimpiä ja kriittisimpiä tekijöitä. Kokemuksen mukaan hankkeelle tarvitaan vähintään kolme toimijaa:
 - **Hankekoordinaattori.** Nimikkeellä ei sinänsä ole väliä, mutta mitä parempi ja kuvaavampi tehtävänimike on, sitä helpommin se "avaa ovia" yhteistoiminnalle. Toiminta edellyttää vähintään yhden henkilön työpanosta, joka vastaa yhteydenotoista ja yhteistoiminnasta sekä ottaa

vastuulleen prosessin ”kasaan juoksun”, sen käytännön järjestelyt, valvonnan ja arvioinnin.

- **Ohjaaja**, jolla on mahdollisuus sitoutua myös päivällä tapahtuvaan päiväkerhotoimintaan. Kokemuksen mukaan paras, pitkäkestoisin ja vaikuttavin tulos saadaan, kun ohjaajalla on alan koulutus ja hän pystyy sitoutumaan säännölliseen ja pitkäkestoiseen päiväkerhotoimintaan. Tehtävä vaatii parhaimmillaan pätevää alan ammattilaista, jolla on auktoriteettia sekä keinot ja osaaminen synnyttää lapsissa innostus tanssiliikuntaan. Hänen työkalupakista löytyy työkaluja ja resilienssiä eriyttää ohjausta ja opetusta myös eri tilanteisiin, eri tavoin oppiville sekä eri kehitysvaiheessa oleville oppilaille. Hänellä on myös keinot ja kyky innostaa lapset seuran toimintaan mukaan.
- **Ohjausryhmä** seuraa, arvioi ja kehittää toimintaa sekä tukee hankekoordinaattoria ja ohjaajaa. Ohjausryhmässä käsitellään kouluyhteistyöhön liittyviä käytännön asioita sekä mahdollisia haasteita ja toiminnan kehittämistarpeita. Ohjausryhmänä voi toimia seuran hallitus/johtokunta tai erikseen sovittu ohjausryhmä. Mitä moninäkökulmaisempi ja ratkaisukeskeisempi ohjausryhmä on, sitä varmemmin ja tehokkaammin toimintaa myös kehitetään ja luodaan uutta. Sovitaan, mitkä ovat ryhmän vastuut ja valtuudet, kuinka usein ohjausryhmä kokoontuu, mikä on ryhmän työtapo, miten muistiot kirjataan, miten toiminnasta raportoidaan ja miten taloussuunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan.
- Päiväkerhotoiminnalla ja sen resurssoinnilla on suuri merkitys **seuran taloudelle**. Hankkeelle on viisasta tehdä oma budjetti sekä kustannuspaikkaseuranta hankkeen tuloista ja menoista. Erityisesti seurat ovat hyötäneet siitäkin, että hankkeella on oma kassavirtalaskelma ja -ennuste. Alkuvaiheessa voi varautua siihen, että koulutoimintayhteistyön taloudellinen tulos on alijäämäistä. Onkin viisasta suunnitella ja rakentaa toimintaa sekä kassavirtaennustetta pidemmällä aikavälillä, esim. vuoden – kahden periodilla. Kun kaikki menee hyvin, kouluyhteistyöllä ja sitä kautta saatavilla jäsenmaksuilla sekä kausimaksutuotoilla tulos voi muuttua ylijäämäiseksi hyvinkin pian. On siis tärkeää, että toiminnalle asetetaan selkeät **määrälliset ja laadulliset tavoitteet** ja niiden toteutumista seurataan.

Koska varsinkin kouluyhteistyön alkuvaihe on taloudellisesti seuralle haastava, seura voi hakea **Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) seuratukea** yhdelle tai kahdelle vuodelle. OKM -seuratuki on tarkoitettu juuri uusiin innovaatioihin, hankkeisiin ja kokeiluihin, jotka koskevat lasten ja nuorten liikuntatoimintaa. Tähänkin tarvitaan vahva toteutussuunnitelma, jossa on kuvaus ja suunnitelma myös sille, miten toiminta jatkuu hankerahoituksen päättymisen jälkeen. Hankehakuun saa tukea ja ohjausta liiton omalta ja/tai ko. alueen liikuntajärjestön seurakehittäjältä.

C. Käytännön toteutus

- ❖ Kun karkea suunnitelma on valmis, on koettu hyväksi ”liputtaa” se esim. Post-it/viestilapuilla aikajanalla eteneväksi **prosessikuvaukseksi**. Ideana on, että prosessikuvaus tuo asiat ja eri vaiheet näkyviksi sekä näyttää konkreettisesti kouluohjelman kokonaisuuden, sen eri vaiheet, eri vaiheisiin liittyvät toimet sekä tehtävät ja aikataulut. Jotta lappujen paikkoja voidaan siirrellä paikasta toiseen, jokainen toiminto kirjataan omalle lapulleen. Toimintojen välinen vuorovaikutus ja asioiden toisistaan riippuvaisuus tulee esille, kun kaikille projektiin liittyville toimijoille varataan omat aikajajat. Vähintään kuitenkin seuralle (hankekoordinaattori, ohjaaja, ohjausryhmä, hallitus/johtokunta ja tarvittaessa taloudenhoitaja) ja koulutoimelle, mutta mieluummin myös ryhmään tulevan lapsen perheelle. Prosessikuvaus osoittaa mainiosti, kuinka paljon valmistelua työ vaatii ja kuinka monta asiaa on oltava valmiina, ennen kuin ensimmäinenkään koululaisryhmä käynnistyy.

Suunnittelu-/prosessikuvausvaiheessa arvioidaan mahdollisia **riskitekijöitä** ja rakennetaan näille estäjiä, puskureita ja vaihtoehtoisia ratkaisuja. Usein hankkeet kaatuvat sudenkuoppaan, jossa riskitekijöitä ei ole kartoitettu eikä niihin varauduttu. Kun vaihtoehtoisia suunnitelmaa ei takataskussa ole, ensimmäisten esteiden edessä ollaan pulassa ja hyvinkin hanke voi raueta.

Prosessikuvaus ei pääty toiminnan käynnistämiseen. Vähintään yhtä tärkeää on suunnitella ja valmistella käytännön toiminta ja toiminnan jatkuvuus pitkällä tähtäimellä. Kun työ jatkuu vuodesta toiseen, voi useampikin ryhmä olla yhtä aikaa käynnissä. Lisärekrytoinnin ja siihen valmistautumisen merkitys kasvaa.

Jos seura hakee esim. **OKM -seuratukea kouluyhteistyölle**, prosessikuvaus ja siihen liittyvä taloudellinen suunnitelma ovat oleellisia osia hankehaussa. Hyvästä prosessisuunnitelmasta saadaan kätevästi myös eri ajanjaksoille asetettavat tavoitteet sekä määrälliset ja laadulliset mittarit, joita seurataan ja arvioidaan prosessin edetessä toiminnan vaikuttavuuden varmistamiseksi.

- ❖ **Rekrytointi, sopimukset ja perehdytys.** Tehdään sopimukset, joihin kirjataan vastuut, valtuudet ja tehtävät. Päätetään palkasta-/palkkioista ja muista työhön liittyvien kustannusten korvaamisesta (matkat, hankinnat yms). On nähty hyvänä työtapana käydä läpi ja kirjata sopimuksen liitetietoihin seuran toiminnan periaatteet ja seuran käytännöt (arvot ja pelisäännöt), joihin ohjaajien on sitouduttava. Ennen sopimusten allekirjoittamista ohjaajalta pyydetään nähtäväksi rikosrekisteriote. Hankekoordinaattori ja ohjaaja perehdytetään seuran toimintaan, toimintaohjeisiin, turvallisuusohjeisiin ja muihin ko. työssä tarvittaviin ohjeistuksiin ja toimintaperiaatteisiin.
- ❖ **Kouluryhmien käytännön toteutuksen ja sisällön ohjelma.** Kuvataan, miten ryhmistä tiedotetaan, miten ryhmät käytännössä kootaan, kuinka suuria ryhmät ovat, milloin ja missä ryhmät kokoontuvat ja mikä on ryhmätunnin kesto. Sovitaan, mikä on ryhmän sisältö ja miten opetus ja ohjaus etenee lukukauden aikana. Näillä on vaikutusta myös talouden suunnitteluun sekä siihen, tarvitaanko hankkeelle mahdollisia väline- tai muita hankintoja.

- ❖ **Viestintä, tiedottaminen ja markkinointi.** Varmistetaan, että tiedot ovat jokaiselle kohderyhmälle oikean sisältöiset. Parasta on luettaa ne ao. henkilöillä, jotta viestin sisältö on varmasti selkeä ja oikeassa muodossa. Viestinnässä voi käyttää mieluusti kuvia ja videoita. Tarinat ja kokemukset ovat aina kiehtoneet ihmisiä. Kouluyhteistyön käynnistämisestä voisi tehdä lehdistötiedotteen tai vaikka jutunkin paikallislehteen ja/tai -radioon. Ohjaajien kanssa on hyvä käydä läpi yhdessä kriisitiedottamisen periaatteet.

Viestintä ja tiedotus voidaan rakentaa vähintään neljästä näkökulmasta. Tarvitaan siis:

- Yhteistyö-/sidosryhmätiedottaminen. Sähköisenä tai paperiversiona oleva tiedosto, esite tai flyer, jota jaetaan niille, jotka ovat yhteistyökumppaneita kouluissa (koulutoimen johtajat, rehtorit, opettajat muut kouluissa toimivat avainhenkilöt).
- Kohderyhmätiedottaminen. Tiedosto vanhemmille ja koululaisille, jota jaetaan toiminnan esittelytilaisuuksissa ja esim. vanhempainilloissa.

- Sisäinen tiedottaminen. Tietopaketti seuran sisäiseen käyttöön, ohjeistukseen ja toimintaohjeisiin, työohjeisiin, vastuisiin ja valtuuksiin yms. seuran toimijoille.
- ✓ Ulkoinen tiedottaminen. Tietopaketti lehdistölle ja/tai sosiaaliseen mediaan sekä seuran kotisivuille.

Hyviä kokemuksia on siitä, että flyereita on jaettu:

- Vanhempainilloissa ja kouluryhmissä.
- Seuran/koulun lähellä olevien talojen postiluukkuihin seuran omana tai mainosjakelupalveluna.
- Erilaisissa alueen tapahtumissa. On havaittu, että yllätyksellisyys on vahva lisäteho. Seura näkyy sellaisessa ympäristössä ja tapahtumassa, jossa vähiten odotetaan seuran olevan mukana.
- Yleisissä tiloissa, jonka yhteydessä on ollut seuran "Flashmob", seuran tunnettuus/imagokysely tms.

Jaettavissa tiedotteissa on usein houkuttimena 1 – 3 kerran maksuton osallistuminen ja tutustuminen seuran omaan ryhmätoimintaan.

- ❖ Varsinainen kouluyhteistyö käynnistyy **yhteydenotosta koulutoimen** johtoon tai suoraan kouluihin. Oikean työtavan voi varmistaa alueen koulutoimen virastosta. Useimmiten riittää yhteydenotto koulun rehtoriin tai johtajaopettajaan. Hedelmällisin tapa on kohdata ko. henkilöt kasvotusten, mutta koulun kiireiseen arkeen voi sopia paremmin joko sähköisen alustan käyttö tai puhelinkeskustelu. Suora lainaus eräältä opettajalta: "Koulut suhtautuvat positiivisesti erilaisiin hankkeisiin ja kerhoihin. Varsinkin, jos toiminta on hyvin suunniteltu ja organisoitu, eikä vaadi itse koululta/opettajilta "suuria uhrauksia". Koulun arki on melkoisen hektinen tänä päivänä, mutta tiedottaminen (esimerkiksi koulun rehtori voi lähettää kaikille vanhemmille viestin) koulun puolesta varmasti onnistuu."

Koulun kanssa sovitaan talouteen, toimintaan ja turvallisuuteen liittyvät **käytännön järjestelyt**. On hyvä, että hankekoordinaattorilla itsellään on selkeä näkemys ja suunnitelma, mitä yhteistyö käytännössä on, miten hanke on suunniteltu toteutuvan sekä mitä hanke edellyttää koululta ja mitä seuralta. Alkuvaiheessa on hyvä olla näkemys siitäkin, miten ohjelma mahdollisesti jatkuu "pilottivaiheen" jälkeen. Tässä yhteydessä on luontevaa sopia mahdollisuudesta esitellä toimintaa mm. **vanhempainilloissa tai muissa koulun tilaisuuksissa**. Kun hanke käynnistyy ja etenee, on nähty hyväksi tavaksi antaa lyhyt raportti myös henkilöille, joiden kanssa alkuvalmistelut on käynnistetty.

- ❖ **Käytännön työn käynnistäminen, ryhmien kokoaminen ja niistä tiedottaminen** sovittujen periaatteiden mukaisesti. Kokemuksen mukaan lasten ja junioreiden ryhmään sitoutumista helpottaa, jos ryhmät saadaan mahdollisimman suuriksi. Isossa ryhmässä lapset viihtyvät ja isosta joukosta löytyy paremmin myös samanhenkisiä kavereita. Parhaiten on onnistuttu, kun ryhmään saadaan mukaan jo ennestään toisilleen tuttuja lapsia. Tällöin "Kutsu kaveri mukaan" -käytännöt toimivat hyvin. Iso ja heterogeeninen ryhmä on tietenkin suurempi haaste ohjaajille.

Poikien mukaan saaminen on myös koettu haasteeksi. Kaverikerhot ja miesohjaajat on jossain seuroissa koettu hyväksi houkuttimeksi.

- ❖ Päätetään, miten ja milloin **palautte** kerätään, mikä on vastausprosenttitarve sekä mikä on tyytyväisyyden tavoitetaso. Jos seuralla on toimintakäsikirja ja/tai toimintaohjeet sekä periaatteet, lisätään palautetavoitteet myös sinne.
- ❖ **Jatkuva seuranta ja arviointi ohjaustyöryhmässä.**

Muu mahdollinen yhteistyö koulutoimen kanssa ja muita hyviä käytäntöjä

Seura ja koulutoimi voivat tehdä yhteistyötä päiväkerhotoiminnan lisäksi monella muullakin tavalla. Parhaimmillaan toimijoiden välille syntyy toistensa toimintaa tukevaa **kumppanuutta**, joka edistää seuran tunnettuutta, imagoa ja jäsenhankintaa.

- ❖ Seuralla voi olla **kummiluokka**, jonka kanssa toiminta on hyvinkin tiivistä. Seurat voivat osallistua kummiluokkansa ansioituneiden oppilaiden palkitsemiseen ja muuhun muistamiseen. Kummiluokkatoiminta voi alkaa ensimmäiseltä luokalta ja jatkua aina siihen saakka, kun oma luokka siirtyy esim. yläasteelle. Tai kummiluokkana voi olla luokkataso, jonka oppilaat vaihtuvat vuosittain. Yhteistoiminnalle on vain taivas rajana.
- ❖ Seura voi järjestää ohjelmaa koulun **tapahtumiin** ja vastavuoroisesti koulu on aktiivisesti mukana seuran tapahtumissa. Talkooväkeäkin aina tarvitaan. Joillakin paikkakunnilla seura ja koulu ovat pitäneet yhteisiä "festareita", joissa on monenlaista ko. ikäryhmille sopivaa ohjelmaa. Koulujen tapahtumat ovat myös hyviä jäsenhankintatilaisuuksia.
- ❖ Järjestäessään kilpailuja seura voi kutsua päiväkerholaiset sekä (kummi)luokkansa oppilaat ja heidän vanhemmat/huoltajat mukaan **seuraamaan tanssikilpailuja**. Innostus lajiin voi hyvin syntyä tätäkin kautta.

- ❖ Kesä- ja loma-aikoihin seura voi järjestää **(tanssi)liikuntaleirejä**, joihin voi sisällyttää monenlaista aktiviteettia. Monilla perheillä vanhempien/huoltajien lomat ovat lasten lomia lyhyempiä ja siksi leirit - joissa voi olla jopa yötä ja joissa ruokailu on järjestetty - ovat monelle perheelle tervetullut vaihtoehto. Ahkera sometus vie hyvää viestiä eteenpäin ja siitä voi saada hyvin myös paikallista medianäkyvyyttä.
- ❖ **Kaverikerho** on mainio keino houkutella uusia jäseniä. Tässä seurassa jo mukana olevat lapset kutsuvat kaverinsa mukaan Kaverikerhotapahtumaan, johon seuratoimijat ovat suunnitelleet hyvän ja innostavan ohjelman.
- ❖ Lapset ja juniorit tarvitsevat esikuvia. Tämän roolin voivat hyvin ottaa seuran juniorit, nuorison tai yleisen luokan edustajat. Heidänkin kanssaan on hyvä tehdä suunnitelma, mitä **esimerkkinä ja idolina olo** käytännössä tarkoittaa ja miten he omalla toiminnallaan voivat edistää nuorempien kiinnittymistä lujemmin seuran toimintaan ja tanssiharrastukseen. Joissakin seuroissa on saatu erinomaisia kokemuksia siitä, että **juniorit ja nuoret on otettu aktiivisesti mukaan esittelemään** kouluyhteistyötä. Heitä on otettu mukaan myös ohjaamaan kouluryhmiä varsinaisen ohjaajan apuvoimana.
- ❖ Joissakin seuroissa on saatu hyviä kokemuksia siitä, kun lapset saadaan mukaan seuran omiin ryhmiin, **järjestetään vanhemmille ryhmä** samaan aikaan. Tanssista tulee koko perheen yhteinen harrastus. Parhaimmillaan tämä on mahdollista silloin, kun seuralla on oma sali, jonka aikatauluja seura voi itse hallita.
- ❖ Vielä vähän käytetty tapa, jolla on isoja mahdollisuuksia vahvistaa tanssiseurojen elinvoimaa, on **yhteistyö muiden lajiliittojen seurojen kanssa** esim. järjestämällä yhteisharjoittelua, leirejä, ravinto- ja ym. koulutusta. Tanssi on loistava oheisharjoittelumuoto monille lajeille. Muissa lajeissa on lapsia/junioreita/nuorisoa/aikuisia, jotka voisivat löytää tanssista rinnakkaisharrastuksen. Tanssijat hyötyvät harjoitteista, jotka ovat tyypillisiä toiselle urheilulajille. Löytyisikö tätä kautta myös enemmän poikia tanssiharrastuksen piiriin?
- ❖ Uusi avaus tanssille on sekin, että **tanssin avulla oppimista integroidaan osaksi muuta kouluopetusta** edistämään eri ikäisten oppimisen taitoja. Puhutaan oppimisen monilukutaidosta. Tanssia on käytetty mm. matematiikan opetuksessa.

Tämä sopii hyvin uutena avauksena erityisesti seurojen kanssa tehtävään kouluyhteistyöhön. Uutta osaamista ja perehtyneisyyttä tietenkin tarvitaan.

- ❖ Jotkut ohjaajat ovat videoineet pieniä **videopätkiä** helpoista tanssivuoroista. Nämä kopiot on annettu arvokkaaksi materiaaliksi **luokan/liikunnanopettajien omaan käyttöön**. Tämä on ollut keino saada myös lisäharjoitteluaikaa koulun tilaisuuksiin, jossa iltapäiväkerhoryhmät ovat esiintyneet alueen yhteistapahtumissa.

Lisätietoja tanssin ja tanssiurheilun terveysvaikutuksista

- ❖ Tanssi liikuttaa - toimenpidesuositus opetushallitukselle ym. Miten, jonka on laatinut taidekasvatuksen asiantuntijaryhmä, jota johtaa Taideyliopiston Teatterikorkeakoulun tanssipedagogiikan professori Eeva Anttila, josta ilmenee hyvin lähteitä ja tanssin vaikutuksia terveyteen, oppimiseen, minäkuvaan jne myös tanssiurheilun harrastamisen osalta.
https://sites.uniarts.fi/documents/14230/0/PB_Tanssi+liikuttaa+1_2019/d27f1e7d-31b8-4727-9aff-18499dd90539 tai
<https://www.artsequal.fi/fi/-/toimenpidesuositus-tanssi-liikuttaa-ja-tukee-oppimista/1.7>
- ❖ Tanssin terveysvaikutuksia WHO:n raportista tiivistettynä, julkaissut Tanssin tiedotuskeskus:
<https://www.danceinfo.fi/artikkelit/whon-hyvinvointiraportissa-tanssin-terveysvaikutukset-tulevat-esiin-lukemattomin-tavoin/>
- ❖ Maaseudun tulevaisuuden artikkeli: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/tiede-tekniikka/artikkeli-1.1172173>
- ❖ Askel terveyteen: <https://askelterveyteen.com/tanssimisen-terveysedut/>
- ❖ Miksi aloittaa tanssi (Kuopio Tanssii ja Soi): <https://www.kuopiodancefestival.fi/syita-aloittaa-tanssi>
- ❖ Missä aloittaa tanssi: <https://www.dancesport.fi/seurat/aloita-tanssi/>
 - ❖ Tanssin terveysvaikutukset, lääketieteellisen tekniikan diplomi-insinööri ja neurotieteen tohtori Hanna Poikonen
 - ❖ Jyväskylän yliopisto, tutija Päivi Pylvänäinen
 - ❖ Professori ja aivotutkija Minna Huotilainen
 - ❖ Muutkin tanssivat, Suomi 100-juhlavuoden Koko Suomi tanssii -kampanja

Päivitys 9.8.2021/KL

